

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ M. F.**, bývajúceho v B., **2/ A. F.**, bývajúcej tamtiež, obaja zastúpení JUDr. D. Š., advokátkou v B., proti žalovanému **B. s.r.o.** so sídlom v B., zastúpenému JUDr. T. Č., advokátkou v B., **o nahradenie prejavu vôle**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 9 C 163/2009, na dovolanie žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. mája 2010 sp. zn. 14 Co 117/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 5. februára 2010 č.k. 9C 163/2009-138 žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali nahradenia prejavu vôle žalovaného uzavrieť s nimi kúpnu zmluvu o prevode bytu, zamietol. Podľa § 151 ods. 3 O.s.p. rozhodol, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. V odôvodnení uviedol, že už v čase prijatia zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov musel byť spĺňať zákonnú definíciu podľa jeho ustanovenia § 2 ods. 1, t.j., že muselo ísť o miestnosť alebo súbor miestností, ktoré boli rozhodnutím stavebného úradu trvalo určené na bývanie a mohli na tento účel slúžiť ako samostatné bytové jednotky a zároveň sa museli nachádzať v budove alebo stavbe spĺňajúcej charakteristiku bytového domu, alebo v budove, v ktorej bola viac ako polovica podlahovej plochy určená na bývanie s viacej ako tromi bytmi, a v ktorej boli byty a nebytové priestory za podmienok ustanovených v zákone vo vlastníctve alebo spoluvlastníctve jednotlivých vlastníkov a spoločné časti domu a spoločné zariadenia tohto domu boli súčasne v podielovom spoluvlastníctve bytov a nebytových priestorov. V zmysle tohto ustanovenia predmetom prevodu mali byť byty predtým dlhodobejšie obývané nájomníkmi a slúžiace na uspokojovanie ich dlhodobých bytových potrieb, pričom novelou zákona č. 367/2004 Z. z.

bola zakotvená povinnosť previesť byt len v tých prípadoch, ak nie je nájom bytu dohodnutý na určitý čas, z čoho vyplýva prvotný účel zákona. Keďže žalovaný v roku X. nadobudol kúpnu zmluvou nehnuteľnosť, ktorá bola v tom čase internátom, a nešlo o bytový dom s jednotlivými bytmi, a táto nehnuteľnosť sa zmenila na bytový dom až v roku X. žalovaným realizovanou prestavbou z vlastných prostriedkov, žalovaný nemá povinnosť previesť byty v predmetnom dome za cenu a za podmienok definovaných v ust. § 18 zákona o vlastníctve bytov.

Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 25. mája 2010 sp. zn. 14 Co 117/2010 s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa považujúc ho za vecne správny, v celom rozsahu sa stotožnil s jeho odôvodnením a preto sa vo svojom odôvodnení obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov uvedených v napadnutom rozsudku súdu prvého stupňa. Na dôvažok uviedol, že žalovaný kúpil budovu ktorá bola internátom, teda nie obytným domom v trhovom prostredí za dohodnutú kúpnu cenu, do tejto investoval a pretvoril ju vykonanými investíciami na obytný dom, v ktorom nadobudol byty originálnym spôsobom – ich vytvorením z miestností neslúžiacich na trvalé bývanie na byty. Obstarávacou cenou bytového domu v prípade žalovaného je potom cena stavby internátu s pozemkom a vložených investícií na prestavbu na byty. Uviedol, že v prípade žalovaného ide o obdobné postavenie ako u vlastníka bytu, ktorý tento nadobudol podľa § 4 ods. 1 písm. a/ zákona č. 182/1993 Zb. v trhových podmienkach s tým rozdielom, že tento nadobudol v trhových podmienkach budovu, ktorú pretvoril na obytný dom s bytmi.

Rozsudok odvolacieho súdu napadli žalobcovia dovolaním, v ktorom podrobne zopakovali skutočnosti uvádzané v priebehu konania, uviedli jednotlivé ustanovenia zákona č. 182/1993 Z.z., z ktorých vyvodzujú existenciu svojho predkupného práva k predmetnému bytu. Svoje dovolanie odôvodnili ustanovením § 236 a nasl. O.s.p., nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p. – správne ods. 2 – pozn. dovolacieho súdu) a tiež tým, že postupom súdov im bola odňatá možnosť konať pred súdom, čo vidia nielen v tom, že neboli vykonané dôkazy, ktoré žiadali, ale aj v tom, že došlo k nesprávnej aplikácii práva a zákona na danú vec. Pokiaľ dovolací súd neprehodnotí rozhodnutia oboch súdov prijaté na základe nesprávneho právneho názoru, ako rozhodnutia, ktorými bola žalobcom odňatá možnosť konať pred súdom, nebola im poskytnutá náležitá súdna ochrana a bolo tak porušené

ich ústavné právo. Z uvedených dôvodov žiadali rozsudky oboch súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný navrhol dovolanie žalobcov zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu. Keďže konanie o každom mimoriadnom opravnom prostriedku má vždy znak výnimočnosti, rámec možného prieskumu obmedzuje zákon len na taxatívne ustanovené dôvody prípustnosti konania o mimoriadnom opravnom prostriedku.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Prípustnosť dovolania žalobcov v danom prípade nemožno vyvodiť z vyššie uvedených ustanovení, lebo napadnutý rozsudok nie je zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd v tejto veci dosiaľ nezaujal záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a v napadnutom potvrdzujúcom rozsudku odvolací súd nevyslovil prípustnosť dovolania v zmysle § 238 ods. 3 O.s.p..

So zreteľom na to by dovolanie žalobcov mohlo byť procesne prípustné, len ak by napadnuté rozhodnutie bolo vydané v konaní postihnutom závažnou procesnou vadou v zmysle § 237 O.s.p.. O vadu takejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je predmet konania významný a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie vylúčené.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané porušenie ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., ktorého sa mal dopustiť súd nižšieho stupňa, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom odvolacieho súdu nebola dovolateľom odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv, napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.),

na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.) a pod.]. Dovolací súd v danom prípade z obsahu spisu nezistil, že by konanie pred súdmi nižších stupňov bolo postihnuté procesnou vadou, znemožňujúcou žalobcom realizáciu ich procesných práv.

Pokiaľ žalobcovia v dovolaní tvrdili, že súd nevykonal nimi navrhnuté dôkazy významné pre zistenie skutkového stavu veci, treba uviesť, že podľa ustálenej súdnej praxe nevykonanie dôkazov navrhnutých účastníkom nie je postupom, ktorým súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom (R 37/1993). Účastníkovi konania totiž zákon ukladá povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov (§ 120 ods. 1 veta prvá a § 125 veta prvá O.s.p.). O tom, ktoré z navrhovaných dôkazov (prípadne takých, ktoré nie sú navrhované) budú vykonané, rozhoduje však súd. Z uvedeného je zrejmé, že Občiansky súdny poriadok účastníkovi konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnúť. Toto procesné oprávnenie žalobcovia v danej veci aj využili (nebolo im odňaté). Uvedená námietka žalobcov preto nezakladá prípadnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p..

Žalobcovia svoje dovolanie odôvodnili tiež odkazom na ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. (t.j., že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (por. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001, sp. zn. 2 Cdo 50/2002). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je Najvyšším súdom Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (por. § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších

stupňov nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., pretože (ani prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkovi konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia (por. napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005, sp. zn. 4 Cdo 165/2003). I keby podľa názoru dovolateľov išlo o nesprávne právne posúdenie veci (dovolačí súd z tohto aspektu vec neposudzoval), táto skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p.. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd použil správny právny predpis a či ho správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo). Keďže dovolanie žalobcov nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcov podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 a § 224 ods. 1 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. februára 2011

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Renáta Matejíková